

Startside>Anlæggelse af retssag>Retssystemerne i EU og de enkelte lande>Specialdomstole i de enkelte lande

fransk

Den originale sprogudgave af denne side [fr](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Swipe to change

Specialdomstole i de enkelte lande

Frankrig

Dette afsnit indeholder en oversigt over forfatnings- og forvaltningsdomstolene i Frankrig.

Forfatningsrådet

Forfatningsrådet blev oprettet ved forfatningen for Den 5. Republik den 4. oktober 1958. Der er ikke tale om en øverste domstol, da rådet ikke befinder sig øverst i den hierarkiske struktur for de juridiske domstole eller forvaltningsdomstolene.

Forfatningsrådet består af ni medlemmer, hvoraf en tredjedel udskiftes hvert tredje år. Medlemmerne udpeges af henholdsvis den franske præsident og de to formænd for parlamentets forsamlinger (senatet og nationalforsamlingen) for en periode på ni år, der ikke kan forlænges. Frankrigs tidligere præsidenter er ved lov livsvarige medlemmer af forfatningsrådet, forudsat at de ikke besidder et hverv, der er uforeneligt med hvervet som medlem af rådet.

Formanden for forfatningsrådet udpeges af Frankrigs præsident blandt rådets medlemmer.

Der er ingen krav til alder eller erhverv for at blive medlem af forfatningsrådet. Hvervet som rådsmedlem er imidlertid uforeneligt med hvervet som medlem af regeringen eller det økonomiske og sociale råd samt med enhver form for vælgermandat. Medlemmerne af forfatningsrådet er desuden underlagt de samme krav som medlemmerne af senatet og nationalforsamlingen om, at deres erhverv ikke må være uforenelige.

Forfatningsrådet er en permanent institution, der afholder rådsmøder, når der anmodes herom. Retsmøderne foregår altid i plenum. Drøftelserne er underlagt en regel om beslutningsdygtigt flertal, hvilket betyder, at der altid skal være syv dommere til stede. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Der kan ikke afgives dissens.

Proceduren er skriftlig og kontradiktorisk. I forbindelse med valgtvister kan parterne dog anmode om at blive hørt. Derudover høres parterne eller deres repræsentanter i retsmødet i forbindelse med undersøgelser af prioriterede forfatningsspørgsmål.

Inden for rammerne af dets kompetencer kan forfatningsrådets beføjelser inddeles i to kategorier:

En judicial kompetence ved to former for tvister:

Tvister vedrørende lovgivningen

Den forebyggende kontrol med lovgivningsteksternes forenelighed med forfatningen er fakultativ i forbindelse med almindelige love og internationale aftaler, men obligatorisk i forbindelse med forfatningslove og retsforskrifter vedtaget i nationalforsamlingen. Kontrollen udøves, efter at parlamentet har stemt, men før loven bekendtgøres, før en international aftale ratificeres eller vedtages, og før en retsforskrift fra nationalforsamlingen træder i kraft. Den fakultative høring af forfatningsrådet kan ske på anmodning fra en politisk myndighed (den franske præsident, premierministeren eller formanden for senatet eller nationalforsamlingen) eller af 60 medlemmer af nationalforsamlingen eller 60 medlemmer af senatet.

Den 1. marts 2010 indførte man en undtagelsesvis kontrol med lovteksternes forenelighed med forfatningen sammen med indførelsen af prioriterede forfatningsspørgsmål. Siden da har enhver part i en verserende retssag kunnet anfægte en lovs forenelighed med de forfatningssikrede rettigheder og friheder. Spørgsmålet indbringes for forfatningsrådet, efter at det har været til behandling i enten statsrådet (*Conseil d'Etat*) eller ved kassationsdomstolen (*Cour de Cassation*), som udtaler sig inden for tre måneder.

Forfatningsrådet har kompetence til at afgøre spørgsmål vedrørende fordelingen af kompetencer mellem love og retsforskrifter og kan blive inddraget, enten under lovgivningsproceduren af formanden for den forsamling (senatet eller nationalforsamlingen), der behandler lovteksten, eller af premierministeren med henblik på at deklassere en lov.

Tvister vedrørende valg eller folkeafstemninger

Forfatningsrådet træffer afgørelser vedrørende gyldigheden af franske præsidentvalg og folkeafstemninger og offentliggør valgresultaterne. Det afgør endvidere spørgsmål vedrørende gyldigheden af valget af medlemmer til parlamentet, deres valgbarhed og interessekonflikter.

Alle vælgere kan indbringe sager vedrørende valg for forfatningsrådet, og antallet er steget betydeligt efter vedtagelsen af lovgivningen om organisering af og kontrol med valgmidlerne, idet forfatningsrådet kan fungere som appelret for kandidaterne til parlamentsvalget og præsidentvalget.

Rådgivende kompetence

Forfatningsrådet afgiver efter direkte anmodning fra den franske præsident udtalelse om anvendelsen af forfatningens paragraf 16 (statschefens fulde beføjelser i tilfælde af alvorlige kriser) samt om afgørelser, der træffes under anvendelse af denne paragraf.

Endvidere rådfører regeringen sig med forfatningsrådet i forbindelse med tekster vedrørende afholdelse af præsidentvalg og folkeafstemninger.

Alle afgørelserne træffes på samme vis og omfatter:

henvisninger til de gældende tekster og proceduredokumenter

de fremsatte præmisser i form af betragtninger, hvori de påberåbte begrundelser analyseres, de anvendte principper angives, og anmodningen besvares en afsluttende dispositiv del inddelt i paragraffer med selve afgørelsen.

Afgørelserne er bindende for de offentlige myndigheder samt alle administrative og retslige myndigheder. De kan ikke appelleres. Retskraften omfatter ikke kun selve den dispositive del, men også de betragtninger, der ligger til grund for den. Forfatningsrådet giver dog mulighed for appel i forbindelse med berigtigelse af materielle fejl.

Hvis en bestemmelse erklæres forfatningsstridig i forbindelse med den forebyggende kontrol, må den ikke bekendtgøres eller træde i kraft.

En bestemmelse, der erklæres for forfatningsstridig efter prioriterede forfatningsspørgsmål, ophæves fra den dato, hvor forfatningsrådets afgørelse offentliggøres, eller fra den dato, der er fastsat i afgørelsen. Forfatningsrådet fastsætter betingelser og begrænsninger for anfægtelse af virkningerne af en bestemmelse.

Rådet kan træffe forskellige afgørelser i tvister vedrørende anfægtelser af valgresultater, lige fra annullering af stemmesedler til annullering af selve valget, og afgørelserne kan indeholde en erklæring om, at en kandidat ikke er valgbar og/eller at en valgt kandidat må træde tilbage.

I forbindelse med en forebyggende kontrol forkyndes afgørelserne for parterne og offentliggøres i det franske statstidende sammen med lovforslaget og regeringens bemærkninger.

Alle afgørelser truffet af forfatningsrådet siden dets oprettelse er tilgængelige på forfatningsrådets websted.

Forvaltningsdomstolene

Forvaltningsdomstolenes opgaver

Forvaltningsdomstolene fører tilsyn med den offentlige forvaltning og er uafhængige af denne (adskillelse af administrative og retslige funktioner) og er endvidere adskilt fra de juridiske domstole (adskillelse af retternes kompetencer). Forvaltningsorganerne kan også føre tilsyn, men deres afgørelser er underlagt domstolskontrol.

Forvaltningsdomstolen behandler sager under almindelig ret i første instans. Der findes en lang række specialiserede forvaltningsdomstole, f.eks.:

skatteretterne (regionale revisionsretter og revisionsretten)

den nationale domstol på asylområdet

disciplinære domstole (retten for budgetdisciplin og finansiell disciplin, det øverste råd for retsvæsenet, faglige disciplinære instanser, universitetsdomstole osv.).

Deres domme kan i princippet appelleres til appelinstanser ved de forvaltningsdomstole, der har afsagt dommen, og disse afgørelser kan efterfølgende appelleres til statsrådet som kassationsinstans. Foruden behandlingen af kassationssager, hvor det i lighed med kassationsretten udelukkende kontrollerer den korrekte anvendelse af procedurebestemmelser og af retsbestemmelserne i forbindelse med de retsafgørelser, det får forelagt til behandling, dømmer statsrådet også i visse tvister, f.eks. vedrørende ministerielle anordninger, i første og sidste instans.

Kompetencekonflikter mellem forvaltningsdomstolene og de civil- og strafferetlige domstole behandles af en særlig domstol (*Tribunal des conflits*), der består af lige mange medlemmer fra kassationsretten og statsrådet.

Forfatningsrådet fører tilsyn med, at lovene er forenelige med forfatningen. Det afsiger ikke dom vedrørende de administrative myndigheders foranstaltninger eller handlinger.

Forvaltningsdomstolenes interne struktur

Forvaltningsdomstolene (42) og forvaltningsdomstolenes appelinstanser (otte, snart ni) er opdelt i afdelinger, som varierer i antal og specialiseringsområder afhængigt af antal ansatte og den af retspræsidenten valgte organisering. Statsrådet har kun en enkelt judiciel afdeling (afdelingen for tvister), som varetager de kompetencemæssige opgaver (mens de øvrige "administrative" afdelinger udøver statsrådets rådgivende funktioner).

Afdelingen for tvister er opdelt i 10 underafdelinger, der er specialiseret i hvert deres område. Dommerkollegiet i almindelige sager sammensættes af to underafdelinger (ni medlemmer). Hvis det drejer sig om en mere prekær eller ømtåelig sag, kan den behandles i afdelingen for tvister (formændene for hver underafdeling, formanden for afdelingen og dennes næstformænd (17 medlemmer)) eller i rådets øverste forsamling (*Assemblée du contentieux*) (formændene for alle afdelingerne under ledelse af statsrådets næstformand (13 medlemmer)).

Medlemmerne af forvaltningsdomstolene

Medlemmerne af forvaltningsdomstolene er ikke dommere (*magistrats*) i traditionel forstand, idet betegnelsen i henhold til den franske forfatning kun anvendes ved de juridiske domstole. De er derimod omfattet af den almindelige vedtægt for tjenestemænd. Derfor har reglerne for dem længe ikke indeholdt en eneste bestemmelse, der adskilte dem fra de øvrige tjenestemænd. Dette ændrede sig dog i løbet af 1980'erne, hvor medlemmerne af forvaltningsdomstolene fik styrket deres retlige uafhængighed.

Forfatningsrådet anerkendte (i en afgørelse af 22. juli 1980) forvaltningsdomstolens eksistens og uafhængighed, hvilket er et af de grundlæggende principper i republikkens lovgivning. Dommerne ved forvaltningsdomstolene har således en særlig status, som garanterer deres uafhængighed, navnlig ved at sikre, at de ikke kan afsættes.

Siden lov nr. 2016-483 af 20. april 2016 om etik og tjenestemænds rettigheder og pligter er medlemmer af forvaltningsdomstole og appeldomstole i forvaltningsretlige sager nu blevet anerkendt som dommere (*magistrats* (artikel L. 231-1 i loven om forvaltningsdomstole)).

Mens dommerne ved de juridiske domstole er samlet i én stand, tilhører dommerne ved forvaltningsdomstolene to forskellige stande: dels som medlemmer af statsrådet og dels som dommere ved forvaltningsdomstolene.

Bestemmelserne vedrørende medlemmerne af statsrådet og medlemmerne af forvaltningsdomstolene og appelinstanser var længe indeholdt i flere forskellige tekster, men i dag er de alle underlagt de samme bestemmelser i loven om forvaltningsdomstole.

De juridiske databaser på disse områder

De juridiske databaser i Frankrig er offentligt tilgængelige på internettet. Webstedet <https://www.legifrance.gouv.fr/> omfatter:

JADE-databasen, der indeholder afgørelser fra statsrådet, domstolen til afgørelse af kompetencespørgsmål mellem forvaltningsdomstolene og de civil- og strafferetlige domstole og et udvalg af forvaltningsdomstolenes afgørelser,

CONSTIT-databasen, der indeholder afgørelser fra forfatningsrådet.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er gratis adgang til databasen.

Databasens indhold i korte træk

JADE-databasen indeholder 230 000 afgørelser og udvides årligt med 12 000 afgørelser, mens CONSTIT-databasen indeholder 3 500 afgørelser og årligt udvides med 150 afgørelser.

Relevante links

Domstolenes kompetencer – Frankrig

Sidste opdatering: 12/05/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.